

Izhaja vsako sredo. — Naročnina: za celo leto 30 Din, za pol leta 15 Din, za inozemstvo za celo leto 50 Din. — Inserati po tarifu. — Pismenim vprašanjem naj se priloži znamko za odgovor. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. — Plača in toži se v Ljubljani. — Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ulici št. 7. — Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Dalekosežen pomen agrarne reforme.

Ustanavljanje pašnih in gozdnih zadrug. — Z določitvijo obdelovalne zemlje se bo postopalo, kakor do sedaj. — Prošnje za gozdove morajo biti do 26. julija vse pri kr. banski upravi. — Agrarni interesi na delo.

Zapisali smo že v zadnji številki, da je novi zakon o likvidaciji agrarne reforme važen ne samo za posameznika, zlasti za malega kmeta in delavca, ampak tudi za narodno celoto, kajti ravno ta zakon tvori podlago za čisto nove možnosti našega političnega in gospodarskega razvoja.

Mi vemo, da je bila vsa zemlja, kjer prebiva naš rod, nekdanj zasebna last deželnih knezov, ki so jo podeljevali v trenutni (kasneje pa v delni) užitek svojim zvestim plemenitašem. Knezi in plemenitaši pa so bili pri nas sami tujei, ki so našo deželo podjarmili in ves rod zaslužili. Ljudje so morali tlačaniti in plačevati desetino, tuj gospodar pa je užival brez dela.

Prvi korak do izboljšanja teh razmer je prineslo leto 1848., ko so tlako in desetino odpravili, zemljo pa, ki so jo obdelovali tlačani, so proglasili za zasebno last tlačanov. S tem zakonom, ki ga po pravici imenujemo »prvo agrarno reformo« v naših krajih, smo dobili šele neodvisne in svobodne kmete, ki so bili na svoji zemlji gospodje in ne več hlapei.

Ogromnega pomena te reforme pa se naš rod takrat ni zavedal in ni malo slučajev, da so se nekdanji tlačani celo branili postati neodvisni lastniki zemlje, češ da jim prej ni bilo treba plačevati davkov, poslej pa jih bodo morali plačevati... Pribiti pa moramo, da so bili te nevednosti in takšnega mišljenja v veliki meri krivi tudi naši šolani ljudje (»inteligenci« — navadno z jako majhno inteligenco, a zato s celimi kupi raznih spričeval), in zato je še dandanes v našem rodu silno mnogo nekdanje tlačanske ponižnosti in tlačanskega duha in čisto nepotrebnega strahu pred »gospodo«, jako malo pa ponosa in kmečke samozvesti.

Po tej prvi agrarni reformi pa je ostal še velik del naše zemlje v rokah tujcev, ki jih prva agrarna reforma ni zadela. To velja zlasti za naše gozdove.

Gozdove (ali vsaj večino gozdnega sveta) je vrnila našem rodu šele druga, t. j. sedanja agrarna reforma in zato lahko rečemo, da je naš rod postal na svoji zemlji svoj gospod šele sedaj, po drugi agrarni reformi. Zato je pa druga agrarna reforma za nas zgodovinski dogodek prve vrste, kajti šele z drugo agrarno reformo nam bo omogočen res narodno-svoboden in gospodarsko-svoboden napredek. Podlaga vsakega pravega napredka je namreč neodvisno gospodarsko življenje — vsak drugačen »napredek« je pa le navaden »flanc«.

Druga nad vse važna okolnost pa je to, da bo ta zakon prav gotovo tvoril podlago za čisto novo politično smer pri nas.

Zakon sam govori namreč res o »likvidaciji« agrarne reforme. Te »likvidacije« pa ne smemo razumeti tako, da je z njim rešeno naše agrarno vprašanje enkrat za vselej, ampak samo začasno, da se vsaj za nekaj časa ustvari neko »pravno stanje«. Zgodovina nam pa pove, da nobeno »pravno stanje« ni večno, ker narava ne pozna miru. Tega železnega zakona sicer juristi ne priznavajo radi, toda pozna in izvršuje ga narava, ki je močnejša kot vsi paragrafi. In kdor le količkaj pozna naravne zakone, ta vé, da bo trajal boj za zemljo (to je »agrarna reforma«) dalje — mogoče bo še ostrejši kot doslej.

Boj za zemljo pa ne pozna nobene šale in se ne ravna po prav nobenih »visoko-političnih idejah« ali po kakšnih »svetovnih nazorih«, ampak ima čisto svoje zakone, po katerih se razvija. Zemlja ni niti verska, niti brezverska — ni ne »liberalna« ne »klerikalna« — ampak je samo rodovitna ali pa nerodovitna in odločilno v tem boju je, ali imajo ljudje dovolj zemlje, da na njej lahko živijo ali pa ne. Ker pa je ljudi vedno več, površina zemlje pa je vedno enaka, zato je neizogibno, da bo trajal ta boj naprej, kljub trenutni »likvidaciji«.

Jasno in takorekoč na dlani pa leži spoznanje, da se ta boj ne bo vršil in se tudi ne bo mogel vršiti po starih »liberalnih« ali »klerikalnih« načrtih, ampak se bo vršil samo med onimi, ki imajo zemlje (po vsakokratnem naziranju) preveč in pa premalo. Drugače to tudi biti ne more. S tem pa je ob enem dano spoznanje, da se bomo morali za naš bodoči politični razvoj razvrstiti čisto na drugi podlagi kot smo bili razvrščeni doslej: odločevale bodo družabne (»socialne«) potrebe in nič več tisti staroavstrijski »liberalni« in »klerikalni« ostanki, s katerimi bodoči rod res ne bo več vedel, kaj začeti — saj že danes naš rod tega ne vé več. Zato trdimo z vso opravičenostjo, da tvori sedanja agrarna reforma in bodoči boj za njeno izpopolnitev trdno podlago za popolnoma novo politično življenje med nami. In šele takrat, ko bomo prišli tako daleč, se bomo res iznebili in otresli stare Avstrije in njenega fevdalnega in tlačanskega duha in njene liberalno-klerikalne duševne revščine in bomo postali ne samo gospodje na svoji zemlji, ampak tudi ljudje, ki vedo, kaj hočejo.

Tovariši agrarni interesi.

Izšel je zakon o likvidaciji agrarne reforme. Opozorite ljudi na našo Zvezo, ki bo storila vse, da se zakon ne bo izigral na škodo agrarnih interesentov. Poberite in pošijite članarino. Organizacija in sredstva so potrebna bolj kot kdaj poprej. Opozorite interese na Kmetijski list, kjer boste dobili potrebne informacije in poduk!

Najvažnejše je pa sledeče: V korist našega kmeta bodo razdeljeni tudi pašniki in gozdovi, toda ne v korist poedincev, temveč v korist tistih, ki se bodo organizirali v pašniške in gozdne zadruge! Vse one iz svoje občine, ki nimajo lesa za kurjavo, za zgradbe, za hišno industrijo (rešetarstvo itd.), ki rabijo gozde zaradi stelje in pašnje — vse te treba v vsaki občini, kjer je v bližini veleposestvo, takoj organizirati v zadruge! Vsaka občina ali vas mora imeti svojo zadruge! Zadruga mora biti ustanovljena takoj, ker mora že do 26. julija 1931 vložiti za dodelitev pašnikov ali gozda prošnjo na Kraljevsko bansko upravo.

Pravila in vse drugo za ustanovitev zadruge smo Vam že poslali. Kako je postopati pri ustanovitvi zadruge, razvidite iz dolnjih navodil.

Prošnjo za dodelitev pašnikov in gozdov Vam sestavi Zveza, kakor hitro ustanovite zadruge.

K ustanovnemu občnemu zboru povabite tudi Zvezo, ki se občnega zbora udeleži po svojem zastopniku.

Samo do 26. julija 1931 je čas — potem bo zamujeno!

Navodila za ustanovitev pašniške in gozdne zadruge.

Poverjenik, ki hoče pomagati Zvezi slovenskih agrarnih interesentov v Ljubljani, da se v njegovi občini osnuje zadruga, kateri bodo dodeljeni z izvedbo agrarne reforme pašniki in gozdi, mora:

1. Dobiti od Zveze polo za vpis članov, nazvano: Skupna pristopnica. Vsakdo, ki hoče vstopiti v zadruge, se mora v znak vstopa lastnoročno na tej poli v zadnjem stolpcu podpisati! Pri vstopu plača vsak član delež Din 10— in Din 15— pristopnine za ustanovne stroške. Od tega je Din 10— od vsakega poslati naši Zvezi. Kakor hitro je priglasih toliko članov, kolikor jih je potrebno za načel-

stvo in nadzorstvo, skliči tako ustanovni občni zbor. Vse zadruga morajo biti ustanovljene najkasneje do 15. julija. O ustanovitvi nemudoma obvestite našo Zvezo agr. int.

2. Vse tiste, ki tako vstopijo v zadrugo, je pozvati na ustanovni občni zbor. Na tem občnem zboru je treba sprejeti pravila, kakor jih Zveza poverjeniku pošlje in ta pravila izpopolniti, da odgovarjajo dotični zadrugi! V § 1 je vstaviti kraj, kjer bo sedež zadruga, v § 4. je vstaviti višino jamstva, v § 10. je vstaviti višino deleža — vse to tako, kakor občni zbor sklene.

3. O občnem zboru je treba na tozadevnem formularju, ki ga Zveza pošlje, sestaviti zapisnik o občnem zboru. Vpisati je v zapisnik, kdo je sklical občni zbor, kdo je bil izvoljen za predsednika, kdo za zapisničarja, kdo za overovatelja in kdo za skrutinatorja (tistega, ki šteje glasove). Ta zapisnik morajo podpisati predsednik občnega zbora, zapisničar in oba overovatelja. — Delež naj za enkrat znaša Din 10—, jamstvo pa trikratni delež!

Po končanem občnem zboru je treba za drugo sodno registrirati!

Prošnji za registracijo je priložiti prepis zapisnika občnega zbora in dva izvoda sprejetih pravil, kot prvi izvod pravila v izvirniku in 1 prepis pravil.

Ko je to pripravljeno, povabi načelnik vse člane načelstva (nadzorstva ni treba), vzame prošnjo, izvirnik pravil in prepis pravil, izvirnik zapisnika občnega zbora in prepis tega izvirnika ter gre z njimi k okrajnemu sodišču ali notarju! Pred sodiščem ali notarjem podpisajo vsi člani načelstva lastnoročno izvirnik pravil in prošnjo (in sicer prošnjo dvakrat, enkrat tam, kjer so navedena njihova imena, enkrat pa pod prošnjo). Obenem mora sodišče ali notar potrditi, da se prepis pravil in prepis zapisnika ujemata z izvirniki.

Nato je prošnjo, oba izvoda pravil ter prepis zapisnika poslati okrajnemu (deželnemu) kot trgovskemu sodišču, da izvrši registracijo.

Izvirnik zapisnika o občnem zboru se obdrži doma in prepiše v knjigo zapisnikov.

Kolekovati ni treba ne prošnje, ne prilog, ne legalizacije podpisov, temveč se mora na mestu, kjer bi moral biti kolek, napisati: »Takse prosto po naredbi fin. min. z dne 31. julija 1929, števil. 74.170.« Ako bi sodišče ali notar zahteval koleke, ga je treba opozoriti na dotično naredbo v Uradnem listu z dne 7. septembra 1929.

Ako trgovsko sodišče najde kake napake v pravilih, jih pošlje v popravek. V tem primeru se je obrniti na Zvezo slovenskih agrarnih interesentov za pojasnilo.

Prijava Zadruga ostalim oblastem.

Ko sodišče vrne izvirnik in sklep, da je zadruga vpisana v zadrugni register, jo je treba prijaviti sreskemu poglavarstvu (mestnemu magistratu) in finančni direkciji v Ljubljani in sicer tako, da se na vsako teh oblasti pošlje izvod pravil.

Sreskemu poglavarstvu se zadruga samo prijavi, finančno Direkcijo pa prosi, da ji prizna davčne ugodnosti ter taksne ugodnosti. To oskrbi Zveza slovenskih zadrug, kjer bo zadruga včlanjena.

Pričetek poslovanja.

Prvi posel Zadruga bo, da vloži prošnjo za dodelitev pašnikov in gozdov. To prošnjo bo Zadrugi sestavila Zveza slovenskih agrarnih interesentov v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7. Tej Zvezi je ustanovitev zadruga takoj naznaniti!

Za Zvezo slovenskih agrarnih interesentov
v Ljubljani:

Dr. Janže Novak,
za predsednika,

Milan Mravlje,
tajnik.

Agrarnim interesentom.

Pri odredbah, katerim veleposestvom se bo razlastila zemlja, razlikuje novi zakon o likvidaciji agrarne reforme navadna veleposestva z več kot 130 oralov obdelovalne zemlje ali z več kot 347 oralov zemlje sploh, državna veleposestva, samoupravna veleposestva, veleposestva z več kot 100 oralov zemlje sploh, če so lastniki teh veleposestev izdajali zemljo v zakup, veleposestva imovnih občin in cerkvena veleposestva.

Po odredbah novega zakona se bo zdajnjim trem vrstam t. j. veleposestvom, ki so bila oddajana v zakup, veleposestvom imovnih občin in cerkvenim veleposestvom razlastila samo tista zemlja, ki jim je že odvzeta in je razdeljena med interesente. Na novo se jim ne bo odvzelo nič več zemlje. Državnim veleposestvom, ki jih država obdeluje v lastni reži, ne bo odvzeto ničesar, onim državnim veleposestvom pa, ki jih država daje v zakup, bo odvzeto tako kot navadnim veleposestvom. Od samoupravnih veleposestev bodo v celoti razdeljena ona, ki jih samouprave dajejo v zakup.

Navadnim veleposestvom bo odvzeta zemlja razen one, ki jo naštejemo v sledečem: Veleposestnik si bo smel izbrati prvo polovico ožjega maksimuma v izmiri 65 oralov. To zemljo bo smel svobodno izbrati, samo zemlje, ki je agrarnim interesentom že odkazana si ne more voliti.

V drugo polovico ožjega maksimuma v izmiri 65 oralov bo dala oblast veleposestniku vinograde in vinogradniške deputate, sadovnjake, deputate za industrijske in gozdne delavce, zemljišča z drenažo in zemljišča v območju vodnih zadrug. Če je teh naštetih zemljišč pri veleposestvu več kot 65 oralov, ostanejo ta zemljišča veleposestniku kot širši maksimum in, če jih je še več, ostanejo veleposestniku kot supermaksimum. Iz tega sledi, da vinogradi, sadovnjaki, deputatna zemlja in zemljišča z drenažo ne bodo razdeljena med agrarne interesente z edino izjemo, če je teh zemljišč več kot 65 oralov in so že razdeljena med agrarne interesente ali pa so spremenjena v vinograde itd. šele po 27. II. 1919.

Razen tega obdrži veleposestnik v vsakem slučaju kot ožji, širši ali supermaksimum tudi dvorec z dvoriščem, parkom ter stavbne parcele v mestih.

Kjer je v teh mejah zemlja že oddvojena, tam pri tem ostane in se bo postopanje samo dopolnilo, tako da bo stanje odgovarjalo novemu zakonu. Revizija utrditve agrarnih objektov se bo izvršila samo v izjemnih slučajih če so se dogodile protizakonitosti. Tako revizijo bo dovoljeval minister poljedelstva.

Agrarni interesenti bodo morali torej nadaljevati borbo, kjer se bodo utrjevali objekti agrarne reforme, da se pritegne vsa obdelovalna zemlja, sedaj torej tudi pašniki, ki so sposobni za poljedelstvo.

Paziti bo treba tudi, da bodo pritegnjena pod agrarno reformo vsa veleposestva, za katere to zakon predvideva, a izvzeta samo cerkve, države, samouprave in samo v toliko, kolikor to zakon predvideva.

Kdo je agrarni interesent in kdo ni, se bo presojevalo po odredbah novega zakona, ki so skoro popolnoma slične dosedanjim odredbam. Predvsem treba poudariti, da pridejo kot agrarni interesenti v poštev le družine, in to družine, ki sploh nimajo zemlje, ali jo imajo manj kot 10 oralov, pri družinah z več kot 10 člani pa manj kot na vsakega člana 1 oral. Sorazmerno s temi kmetjskimi družinami bodo dobili zemljo tudi tisti vaški obrtniki, ki že do sedaj nso mogli živeti samo od svoje obrti. Glede količine zemlje, ki jo more posedovati agrarni interesent dobiti, pravi zakon, da jo more dobiti vsak interesent največ toli-

ko, da ima s svojo in dodeljeno zemljo skupaj največ 20 oralov.

Tudi že izvedeno postopanje za utrditev agrarnih subjektov se bo ponovilo samo v izjemnih slučajih, če so se zgodile nezakonitosti.

Zakon skuša torej kolikor mogoče utrditi kot končno tisto stanje, ki je utrjeno po dosedanjih zakonih. V glavnem bo vsak agrarni interesent obdržal tisto zemljo, ki jo že ima, spremenilo se bo samo v izjemnih slučajih, kjer so se vršile nezakonitosti. Vse to poudarjamo radi tega, da ne bo nepotrebnega razburjanja.

Tekma koscev v Socki.

»Društvo kmetjskih fantov in deklet« na Frankolovem je priredilo na praznik 29. junija ob 3. uri popoldne tekmo koscev v Socki pri Novi cerkvi. Ta dan je bil Socko pravi kmečki praznik, kajti kaj takšnega še ni videla Socka. Že v soboto so fantje in dekleta pridno pripravljali za to slovesno prireditev. Med mladino se je samo to govorilo, kako mora biti vse čim boljše in čim lepše. Tako je prišel zaželeni dan 29. junij. Že ob 13. uri so se zbirali kosci s kosami, dekleta z grabljami in venci pri Spegliču v Trnovljah. Ob 1/215 uri je bilo polno občinstva zbranega. Prišla je še godba na pihala naproti. Potem je krenila cela kmečka vojska iz Trnovlj proti Socki. Naprej so šli godeci, za njimi je osmer koscev vihtelo visoko svoje kose, potem grabljice in mnogoštevilno občinstvo. V Socki je ljudstvo kar nestrpno čakalo na kosce. Ceno se je, da je bilo okrog 2000 gledalcev. Fantje so prišli s kosami po cesti, krenili skozi slavalok ki je nosil napis: »Pozdravljeni kmečki fantje in dekleta« Na »Bolčovi« hiši pa je vihrala trobojnica.

Tekmovali so tile fantje: Slavko Šibanc, M. Senič, A. Golob, I. Samec, G. Šibanc, A. Šibanc, Leopold Skutnik vsi iz Trnovlj in France Tijavž ml. iz Frankolovega. Izid tekme je bil takle: Alojz Šibanc 10 točk, Ivan Samec 10 točk, Gustl Šibanc 10 točk, Franc Fijavž 9 točk, Golob Alojz 8 točk, Skutnik Leopold 7 točk in Miha Semič 7 točk. (Natančnejši izid pride v Grudi).

Po tekmi je ocenjevalna komisija, ki so jo tvorili tov. I. Jekl, A. Škoflek, F. Potočnik in F. Arlič pregledala delo in določila nagrade. Po tekmi je na zbrano ljudstvo imel govor tov. Franc Potočnik, ki je v svojem govoru omenjal, da od kmečkega dela vse živi in da ravno kmečko delo zasluži, da ga najvišje ocenimo in spoštujemo. Potem nam je razložil pomen kmetjsko-mladinskega gibanja in spreburjanja.

Naj bo na tem mestu omenjeno da gre vsa čast in hvala, da je prireditev tudi gmočno dobro uspela, predvsem tovarišu Slavkotu Šibancu in tov. Pavliki in Miciki Šibanc, ki so bili ves čas pridni, vztrajni in globoko požrtvovalni pri tem delu.

Najbolje kupite

nogavice, damske in moške rokavice, damsko in moško perilo Bengerjevo, puloverje, telovnike (vestje) žepne robce, kravate, ovratnike, srajce, šifone, glote, čipke, vezanine, gumbe, DMC prečice, ročne torbice, aktovke, dežnike, športne ter toaletne potrebščine le pri

JOSIP PETELINC, Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika, ob vodi

Otvoritev vodovoda v Bizoviku.

V nedeljo, 5. t. m. so praznovali v prijaznem Bizoviku pri Ljubljani lepo domačo slovesnost, ki je bila pravi kmetijski praznik dela, požrtvovalnosti in volje po napredku. Bizovičani so blagoslovljali z velikim trudom in še večjimi žrtvami zgrajeni novi vodovod. Kmetje so ustanovili po nasvetih »Zveze slov. zadrug« vodovodno zadrugo in pristopili k delu. Higijenski zavod jim je napravil brezplačno načrte in proračun stroškov, ki znašajo čez 400.000 dinarjev ter prispeval za Din 20.000 vodovodnih cevi. G. ban dr. Marušič jim je naklonil Din 95.000 podpore. Tako se je počasi zbrala potrebna začetna vsota, s katero je zadruga pričela graditi. Konec maja je bil vodovod gotov in vztrajni kmetje in zadrugarji so okoli 70 družinam napeljali vodo v hiše, hleve in pralnice. Preteklo nedeljo pa je bilo trudapolno delo dovršeno z lepo domačo slavnostjo in slovesno blagoslovitvijo vodovoda.

G. župnik Petrič od Sv. Petra je opravil najprej popoldansko cerkveno opravilo z darovanjem za vodovod. Po cerkvenem opravilu se je zbrala za cerkvijo pri rezervarju velika množica naroda in čakala na blagoslovitev. Predsednik vodovodne zadruge g. Janez Babnik, kateremu gre poglavitna zasluga za veliko in koristno napravo, je pred blagoslovitvijo z lepim govorom pozdravil goste, posebej in botra g. dr. Lokarjeve, potem zastop. sreskega načelstva, Higij. zavoda, občine, zastopnika Zveze slov. zadrug ravnatelja g. Fr. Trčka ter vse ostale goste. Po pozdravnem nagovoru je belo oblečena deklica izročila botri gej dr. Lokarjevi krasen šopek iz rdečih nageljnov. Sledile so zahvale za povabila in čestitke k srečno dovršenemu delu od strani zastopnikov oblasti, ustanov in organizacij, nakar je spregovoril tudi g. župnik Petrič, poudarjajoč, da služijo Bizovičani vsem sosednim vaščanom za zgled in vzor. Nato je izvršil g. župnik blagoslovitev vodovoda.

Vas Bizovik je pa položila nov močan kamen k zgradbi kulturnega napredka naše vasi. In mi jim k temu iskreno čestitamo.

Živinorejska anketa v Kranju.

Zveza živinorejskih selekcijskih zadrug v Kranju je sklicala živinorejsko anketo za končnoveljavno določitev značilnih pasemskih znakov odnosno nedopustnih in dopustnih barvnih napak pri pingavskem govedu v Dravski banovini. V tem oziru so vladala do danes razna naziranja in različni postopki pri raznih srezih, kakor tudi zadrugah in ocenjevalnih komisijah. Neenotni postopek je povzročal nezaupanje in zbežnost živinorejcev. Ti so upravičeno kritizirali zdvojenost, ki je čestokrat povzročala tudi navidezne krivice. N. pr. bik, ki je bil licenciran v Radovljici, je bil zvržen v Kranju radi barvnih napak, ali pa licenciran bik je bil od rodovne komisije v živinorejski zadrugi zvržen glede sprejema v rodovnik radi barvne hibe, ki jo je licencovalna komisija spregledala. Na eni strani cilj za izboljšanje pasme kot take, na drugi strani poenotenje postopka licencovalnih in premovalnih komisij v raznih srezih in končno enotno ocenjevanje po istih načelih pri uradnih licencovanjih in rodovnih ocenjevanjih v zadrugah, — vsi ti momenti so naravnost narekovali, da se skliče anketa, ki naj napravi enkrat za vselej red.

Ankete, ki se je vršila v Kranju dne 28. junija t. l., so se udeležili zastopniki Zveze živinorejskih selekcijskih zadrug v Kranju, njenih članic živinorejskih zadrug iz vse

Gorenjske, zastopniki kraljevske banske uprave v Ljubljani, sreskih kmetijskih odborov v Kranju, Radovljici in Kamniku, Kmetijske družbe ter Zadrugne zveze v Ljubljani, sreski kmetijski ter veterinarski referenti vseh gorenjskih srezov in izpostave v Škofji Loki ter člani licencovalnih komisij iz omenjenih srezov. Predmetni strokovni referat je imel sreski kmet. referent g. Josip Sustič, ki je snov obdelal vsestransko in podprl svoja izvajanja z argumenti iz literature in prakse. Na to je predlagal precizen seznam vseh dopustnih in nedopustnih barvnih napak pingavskega goveda. Razvila se je izredno zanimiva debata, tekom katere je bilo iznešenih veliko praktičnih misli in predlogov glede pospeševanja govedoreje.

Končno so se zborovalci soglasno izjavili za takojšnje izvajanje predlaganega strogega postopka glede barvnih pasemskih znakov pri pingavskih bikih. Prodrlo je prepričanje, da se z večnim popuščanjem, odlaganjem in omahovanjem nič ne doseže, temveč le ovira vsestranski razvoj pasme. V tem oziru morajo enotno postopati licencovalne, kakor tudi premovalne in rodovne komisije, drugače ne bo konca zmešnjav. Pravilna barva je važna, ker je zrelo za čisto pasmo, čistost pasme pa je pogoj za razmah plemenske kupčije. Poleg stroge ocene glede oblik in užitnosti se naj strogo ocenjuje tudi pasemske znake. Brez tega bi bilo pospeševalno delo v zadrugah in izven njih le polovičarsko. Pri kravah se za prehodno dobo lahko malo popusti, pri bikih pa, ki so glavni faktor živinoreje, pa to nikakor ne gre. V okoliših, kjer se je pričelo v tem pogledu s strogim delom pred 2 leti, vidimo že danes lepe uspehe. Tam se bikorejci več ne pritožujejo, temveč se ravnajo prepričano po novih načelih ter žanjejo uspehe. Sprejeta je bila tudi resolucija na Kraljevsko bansko upravo. Anketa je izvršila svojo nalogo v cellem obsegu.

Izid konjske dirke v Št. Jerneju na Dolenjskem.

Dobro uspeli prireditvi konjske dirke v Št. Jerneju se je največ zahvaliti lepemu vremenu. Udeležba je bila številna. Gledalcev na stotine. Prišli so gostje od vseh strani Slovenije, Štajerske in sosednje Hrvatske. Skoraj na vsakega izmed tujcev pa je napravila globok vtis lepota in krasota Št. Jernejske doline. Dirkačev in gledalcev se je polasčalo nestrpno pričakovanje in komaj so čakali začetka. Rezultat je bil sledeč: I. dirko za 3—4 letne konje z vozovi g. g. na dolino 1600 m.

Majdica posluša Radion.

Ta lepa, mala skrinjica, iz katere se čuje tako divna glasba, dela Majdici mnogo veselja. Imenuje jo svoj Radion, »ker sama svira«. Mala Majdica zamenjuje namreč radio z Radionom, o katerem ve, da sam pere in da napravi perilo brez vsakega truda čisto in snežnobelo.

**SCHICHTOV
RADION
PERE SAM
IN VARUJE PERILO
ZAJAMČENO BREZ KLORA**

je dobil Rebselj Franc 1. darilo; Dojmovi Franc, Zomaško 2. darilo in Kirin Franc, Sv. Križ, III. darilo.

II. dirka za 5 let in starejše konje, na daljavo 2520 m: 1. darilo: Recelj Janko, Št. Jernej; 2. Petan Jože, Sromlje; 3. Pisanski Albin, Sv. Križ.

IV. dirka dvovprežna na daljavo 2520 m: 1. Petan Jože, Sromlje, 2. Žnidaršič Alojz, Roje, 3. Recelj Janko, Št. Jernej.

V. jahalna dirka, galop na daljavo 2520 m: 1. Lenčič Matija, Mihovca; 2. Mencin Alojz, Drama in 3. Kirin Franc, Sv. Križ.

Tretja dirka se vsled premale konkurence ni vršila.

Po končani dirki je v imenu vodstva in društvenega odbora pozdravil navzoče konjerejce, in se jim zahvalil za udeležbo g. Fr. Schmit. Posebej pa je pozdravil zastopnika bana g. dr. Čeha in inšpektorja Zidanška ter se jima zahvalil, da sta s svojo prisotnostjo počastila prireditve. Nato sta oba zastopnika govorila in vzpodbujala konjerejce k še večji vnemi in vztrajnosti pri vzreji lepih in dobrih konj ter jim obljubila pomoč od banovine. Po njihovih govorih se je njima zahvalil še predsednik g. J. Brule ter blagajnik g. M. Vala nakar so se razdelile nagrade zmagovalcem.

Prisrčno hvalo pa izrekamo še enkrat vsem, ki so pripomogli lepo uspeli naši prireditvi, zlasti pa naj velja topla zahvala banski upravi, ki nam je s podporo priskočila na pomoč.

Letošnja premovalna plem. konjev.

se vrši pod običajnimi pogoji dne 30. t. m. v Sv. Lenartu v Slov. Goricah za srez Maribor levi breg, dne 31. t. m. v Ptujju za sodni okraj Ptuj, dne 1. septembra v Ormožu za sodni okraj Ormož, dne 10. avgusta v Celju za srez Celje in Šmarje pri Jelšah, dne 11. avgusta v Ljutomeru za toplokrvne konje sreza Ljutomer, dne 12. avgusta v Beltincih za sreza Murska Sobota in Dolnja Lendava, dne 1. septembra za srez Ljubljana okolica in Litija, dne 3. septembra v Kranju za srez Kranj in v Lescah za srez Radovljica.

Mala Nedelja. V nedeljo, 19. julija ima malonedeljsko prostovoljno gasilno društvo prireditve, na kateri bodo sodelovali gasilci ljutomerske gasilske župe. Na sporedu je ob 14. uri sprejem gostov z domačo godbo, ob 15. uri so gasilske vaje z ljutomersko motorno brizgalno. Za tem se vrši v društvenem domu gasilska akademija z govorom župnega načelnika, petjem, godbo in igro »Gasilec Anže«. Končno bo prosta zabava s plesom. Zeleti je, da se udeležijo te prireditve tudi sosedna tovariška gasilna društva in vsi prijatelji lepega gasilskega dela, ki je v prid in pomoč

Politične vesti

V veliki politiki tvorijo os, okoli katere se vse suče, še vedno pogajanja med Ameriko in Anglijo z ene in Francijo z druge strani glede ureditve nemških reparacij. Da so pogajanja dolgotrajna in težavna, ni čudno — pomisliti je namreč treba, da tu ne gre samo za vprašanje, kdo naj trpi milijardni primankljaj, ki grozi skoro vsem prizadetim državam, če Nemčija dobi odlog za plačevanje, ampak tudi za vprašanje, ki se vsiljuje samo po sebi, namreč če bo Nemčija sploh še kedaj plačevala vojno odškodnino, če enkrat s plačevanjem preneha. Splošno pa upajo, da bodo pogajanja rodila uspeh, čeprav utegnejo še nekaj časa trajati.

Spor med Vatikanom in rimsko fašistično vlado je v najnovejšem času zavzel zopet zelo ostro obliko. Vatikan je objavil silno ostro okrožnico na ves katoliški svet, kjer odločno ugovarja trditvi rimske vlade, da bi »katoliška akcija« zasledovala kakšne politične cilje. Posebno pa se še Vatikan zavzema za pravico Cerkve do vzgoje otrok, ki jo hoče pridržati rimska vlada državi. — Nastop Vatikana pa ni značilen le zaradi svoje ostrosti, ampak tudi zato, ker daje slutiti, da se Vatikan ne mara več držati fašizma, kakor je to nekaj časa kazalo, ampak da se od njega oddaljuje. Za fašizem najnovejši korak Vatikana ni posebno dober znak.

Važen političen pokret se pričinja tudi v južni Ameriki.

Južnoameriške države so namreč začele veliko akcijo za ustanovitev zveze južno-ameriških držav. Do take zveze seveda ne bo prišlo v kratkem času, ampak šele po desetletjih, toda že sama misel na tako zvezo je pomembna, ker bi tako ogromno ozemlje, kot je južna Amerika, tvorilo silno gospodarsko in politično silo, s katero bi moral računati ves svet.

Kmetovalci, podeželski trgovci in obrtniki!

Kadar naročate kakršnekoli vrste tiskovine za občinske urade, zadruge ali društva, se obrnite zanesljivo glede cen in solidne postrežbe na

TISKARNA »MERKUR«

LJUBLJANA, GREGORČIČEVA ULICA 23.

Prostovoljno gasilno društvo Godešič pri Škofji Loki je priredilo dne 5. julija 1931 efektno loterijo z dovoljenjem ministrstva poljoprivrede z dne 26. marca 1930, št. 3888/1, pod nadzorstvom finančne direkcije s sledečim izidom pri žrebanju srečk:

5702,	1405,	5571,	5513,	699,	6500,	5307,	3625,	2136,
2048,	7977,	5059,	1547,	3119,	975,	629,	6286,	7305,
2245,	6720,	3903,	1072,	3262,	5118,	1149,	3413,	2475,
2142,	751,	6380,	1562,	6874,	3358,	687,	588,	2027,
7707,	4009,	7229,	5412,	6377,	5639,	1489,	6339,	4853,
2540,	5474,	5813,	5853,	5713,	4879,	821,	5519,	6157,
2421,	2108,	6271,	697,	2504,	1225,	6507,	2373,	4060,
1052,	3972,	5511,	6,	2228,	5012,	5483,	1007,	4592,
117,	4619,	1436,	4297,	2162,	4392,	6387,	7774,	6837,
2851,	5218,	4263,	3222,	508,	1073,	1727,	5661,	4277,
5145,	6968,	635,	2302,	6440,	6364,	7882,	3834,	5684,
3815,	634,	2191,	4949,	4942,	6910,	2009,	3192,	3256,
1374,	2187,	1781,	5949,	6032,	7789,	2883,	6779,	3209,
7061,	4371,	3579,	4374,	1472,	4449,	7029,	4258,	1821,
3388,	1267,	2250,	2896,	6864,	3111,	34,	6792,	3808,
4017,	484,	3401,	5934,	5508,	6044,	3949,	4148,	5757,
3225,	534,	2426,	4273,	7921,	3881,	4769,	5839,	7657,
5536,	4672,	2533,	6471,	5525,	3983,	5285,	1265,	5579,
1269,	1864,	4551,	4100,	4382,	5896,	6924,	7223,	5358,
2047,	4066,	302,	2869,	3406,	4397,			

Kmetijska matleca. Rok za nabiranje članov je potekel. Zato prosimo vse gg. poverjenike, da nabiralno polo vrnejo, obenem pa nakažejo po poštni položnici nabrano članarino. Ne odlašajte s tem, da ne bo prepozno, ker bo naklada knjigomejena na število pri-glašenih naročnikov.

Dopisi

Sv. Jurij ob Ščavnici. Topli solnčni žarki tudi našim krajem ne prizanašajo. Čudno, vendar zatemni vsaki dan nebo, dež za par minut obsiplje zemljo in že zopet se pokaže izza oblakov zlato-rumeno solnce. Krasna je narava! Povsod zeleno, na poljih klasje rumeni. Letos so posebno dobro obrodila jabolka, kar bo prineslo tukajšnjim sadjarjem velike dohodke. Upamo, da kake elementarne nezgode ne bo več. Sploh se leto za letom opaja pri posestnikih polaganje velike važnosti na sadno drevje. Sprevideli so rentabilnost istih. Najzlahnejša rastlina Slovenskih goric — trta, kaže v tem letu obilen blagoslov. Trte so polne grozdja. Kmet z veseljem gre v gorice, ker tu mu je glavni vsakoletni dohodek. Čeprav je tako velika vinska kriza, vendar se še prihrani nekaj denarja pri minimalni ceni vina. Zadnji čas je začela smrten ples po vinogradih bolezen, ki je po nekaterih krajih uničila do ene tretjine grozdja. Krivda gre v glavnem na račun samih vinogradnikov, radi prepozna škropljenja ali žvepljenja. Tu in tam že vidiš na polju žanjice, ki skupljajo prvi letošnji pridelek — rž. Slama je majhna, klasje je še precej polno. Užitek je hoditi po polju, vse je lepo, rž, pšenica se zlati, krompirjev temno zeleno-beli kontrast daje polju poseben izraz, koruza se poganja proti nebu, da čimprej doseže svojo pravo velikost. Srce se nasmeje kmetu, ko vidi svoje produkte v najlepšem, obilnem razvoju — uspeh svojega trudapolnega dela. Le eno je, kar njemu nikdar in nikoli ni prizaneslo: denarna kriza. Kdaj bo se gostil tudi na polju boga Merkurja? Nikdar! Skoraj vsako nedeljo se vrše po okoliških vaseh tombole, ki privabljajo mladino, ki še rada poizkuša svojo srečo, toda večjih dobičkov društva nimajo. — V zadnjih dveh člankih so se vrinile neljube pomote. Pravilno se mora glasiti: — mladi Gomzija: Terbegovci in gđc. Koemutova.

Kozje. Pretekli teden je pričela občina z dozidavo in prezidavo občinske hiše. Bodo vsaj delavci zaslužili. V zgodnji spomladi so hoteli nekateri tukajšnji gospodje znižati dnevni zaslužek od kovača na 8 Din, kar se jim pa ni posrečilo. Letina je lepa, dosedaj so nam prizanašale elementarne nezgode.

Sv. Boltenk pri Središču. Dne 12. julija ob 4. uri popoldne priredi društvo »Kmetiskih fantov in deklet« tekmo žanjic na njivi tovariša g. Mirka Kolariča v Jastrebihi, kjer nam bodo naše marljive članice pokazale svoje zmožnosti. Iskreno vabljeni!

Selce pri Frankolovem. V naši okolici je postalo precej živahno vrvenje, ker je neki posestnik pričel propagirati odcepitev Selc od občine Frankolovo. Nekateri o tej zadevi nismo bili pravilno podučeni pa smo prošnjo podpisali, ko smo pa uvideli, da smo s tem napravili veliko napako. smo podpise preklicali ter izjavili, da ostanemo nerazdeljeni z občino Frankolovo. Frankolovo nam je veliko bližje, z vzornim občinskim gospodarstvom. Kmetje imamo svoje zasebne mline v Frankolovem, svoje pridelke prodajamo skoro le na Frankolovo in na Frankolovem sta dve posojilnici, ki se ju poslužujemo. Torej bi bila odcepitev Selc od občine Frankolovo za nas Selčane prava gospodarska katastrofa. Zato prosimo Kr. bansko upravo in sresko načelstvo, da obdrži našo okolico nerazdeljeno pri občini Frankolovo. — Čudno se nam pa zdi, iz kakih razlogov nekateri gospodje iz Novecerkve in Vojnika agitirajo proti Frankolovem.

Frankolovo. »Društvo kmetkih fantov in deklet« priredi dne 12. ob 3. uri v Socki tekmo žanjic in sicer na njivi Fr. Pinter. Ker

takšne prireditve ni bilo tu blizu, zato ste vabljeni vsi prijatelji kmečke mladine.

Kostanjevica na Krki. Sokolsko društvo. V nedeljo 5. julija priredi sokolsko društvo veliko tombolo na vrtu in dvorani brata Bučarja. Vrednost dobitkov znaša nad 8000—Din, tombolske karte pa se že prodajajo v trgovinah Rabuse, Košak in trafiki Pavlenč po 3 Din. Začetek prireditve je ob 3. uri popoldne. Po tomboli bo prosta zabava, pri kateri sodeluje polnoštevna Mestna gasilska godba kostanjevska.

Samarjanski tečaj, katerega je priredil kraj. odbora Rdečega križa v Kostanjevici in katerega je vodil naš neumorni zdravnik g. dr. Ivanišević, se je v nedeljo 28. junija zaključil z izpitom 25 udeležencev. Obiskovalcev tečaja je bilo še veliko več ali se posebno okoličani vsled premalega časa niso mogli vsi pripraviti na izpit, in se bo za te obiskovalce tečaj še ponovil. Vsi, ki so se prijavili za izpit, so tako dobro odgovarjali in tudi praktično tako izvrstno uspeli, da je navzoči zastopnik oblastnega odbora Rdečega križa iz Ljubljane g. Ivan Malnerič izrazil svoje začudenje in čestitke nad tako dobro uspelim tečajem. Čestitamo g. doktorju in udeležencem!

Podružnica kmetijske družbe v Kostanjevici je letos posebno agilna in je razdelila lepo množino modre galice med svoje člane. Izvršil se je tudi že letošnji občni zbor in tudi sklicala prva seja novega odbora, ki ga tvorijo tovariši: Jordan Josip iz Malenc, predsednik, Košak Ant. iz Kostanjevice, podpredsednik, Bučar Lavoslav, tajnik, Črtalič Jože iz Dobrave, blagajnik. — Odbornika pa Prah Anton iz Kostanjevice in Tomšič Franc iz Dob. Za podružničnega delegata je bil soglasno izvoljen tov. Bučar Lavoslav, ki je že doslej zastopal našo podružnico v zadnjih letih. Na zadnjem podružničnem zborovanju se je tudi pokazala popolna enotnost in soglasnost članstva tako, da so se volitve vršile po soglasnem sklepu vseh rednih članov z vzklikom in z enotno listo. To znači, da zahteva naš kmetovalec mir v svojem delovanju in da ne prenaša nikakih umetno zasejanih razprtij in da hoče in more složno delovati v lastnih organizacijah.

Sokolska četa pri Sv. Andražu v Slov. gor. Naša mlada sokolska četa priredi v nedeljo 12. julija t. l. ob 3. uri popoldne svoj prvi javni telovadni nastop s sodelovanjem matičnega društva Ptuj ter sosednih bratskih edinic. Po nastopu velika vrtna veselica z bogatim srečolovom. — Na to našo prvo prireditve, ki naj bo izraz našega dela ter obenem manifestacija za razmah sokolske ideje v vzhodnih Slovenskih goricah, vabimo vse brate in sestre ter prijatelje sokolstva od blizu in daleč. Zdravo!

Konjice. Ker mi ob svojem odhodu ni bilo mogoče se posloviti od vseh tovarišev in tovarišic, bratov in sester, Vas iz Konjic tovariško pozdravljam — s pozivom, da obdržite sloves Orlevasi in Savinjske doline sploh. Društvo »Zimzelen« in Sokolska četa — delajta kot do sedaj na prosvetnem in vzgojnem polju in pokažite Savinčanom, kaj premora mala kmetška vas! Pozdravljeni tovariši! Zdravo bratje in sestre. — Kolšek Fran.

Kar gospodinja sama skuha, bolje tekne! Če gospodinja sama pere, bo ravnala s perilom vedno bolj oprezno, kakor perica! Zato je treba pericam vedno ponavljati, da samo Zlatorog mlo perilo varuje!

TEDENSKI KOLEDAR.

12. julija, nedelja: Moh. in F.
13. julija, ponedeljek: Margareta.
14. julija, torek: Bonavent.
15. julija, sredo: Vladimir.
16. julija, četrtek: Kar. Mar.
17. julija, petek: Aleš.
18. julija, sobota: Friderik.

Novice

Nov zakon. Nj. Vel. kralj je podpisal zakon o izrabljanju vodnih sil.

Kraljevi darovi. Nj. Vel. kralj je izvolil podeliti 129.000 Din podpore in sicer za po nevihtah prizadeto prebivalstvo v Hrvaškem Zagorju 100.000 Din; za znanstveno potovanja absolventov visoke ekonomsko-komercialne šole v Zagrebu 12.000 Din; za akademsko-pevsko društvo Mladost-Balkan za turnejo po moravski in vardarski banovini 12 tisoč Din ter za prostovoljno gasilno društvo v kraju Hrasti-Trgovište 5000 Din za zidanje doma.

Poročil se je pretekli teden minister b. p. g. Nikola Preka z gđ. Malvino Radovičev.

Dr. Helena Keller, slavna gluha in slepa ameriška pisateljica se je mudila te dni v Jugoslaviji. Obiskala je tudi Ljubljano. Nj. Vel. kralj je odlikoval slavno pisateljico z visokim redom in ji poklonil sliko z lastno-ročnim podpisom.

Načelstvo prosvetnega oddelka kr. banške uprave v Ljubljani bo s 15. julijem prevzel dosednji ravnatelj I. drž. realne gimnazije g. Josip Mazi. Dosednji načelnik g. dr. Lončar pa prevzame posle ravnatelja na imenovani gimnaziji.

Za agitacijo proti Sokolu je novomeško sodišče obsodilo šmarjevskega župnika Ivana Perka na Din 1200 globe.

Zagrebski nadškof dr. Bauer je prišel v Slovenijo, kjer bo prebil nekaj časa na odih. Najprej je posetil nadškofa Jegliča v Gor. gradu, nekaj časa se bo pa mudil tudi na Visokem v Poljanski dolini kot gost dvorne dame ge. Tavčarjeve.

Organizacija učiteljskega. Preteklo soboto se je vršila v Ljubljani glavna skupščina jugoslovanskega učiteljskega združenja, sekcije za Dravsko banovino. Organizacija šteje nad 3000 članov. Za novega predsednika je bil izvoljen g. Ivan Dimnik.

Trojčke je povrgla krava Muhatovemu Anzku v Starem trgu pri Piljstanju, žalibog so bili vsi trije mrtvi.

Strela je ubila v Radomljah mlinarja Vencla Stariča, ki je bil uslužben v Nastranovem mlinu. Strela je udarila v Stariča, ko se je nahajal na poti proti mlinu.

Izlet na grad Žovnek in Hlastejevo jamo.

Močno je pripekalo solnce na binkoštni ponedeljek popoldan, ko smo se odpravljali na pot proti staremu gradu Žovneku. Trije smo bili: dve gospodični in jaz. V aktovko smo nabasali svetiljko, vrv, hladivo, in da je bilo težje, še čevlje gospodične Micke, ki je hotela imeti za hrib — ekstra-čevlje. Tako oboroženi smo se podali na pot. Hm, malo čudno sem se počutil in zdelo se mi je, kot da sem med Scilo in Karibdo. Sam — z dvema! Kaj če mi na sredi pota naenkrat obstoje, češ, ne gremo naprej? Kaj čem ugovarjati? Še eni je težko — dvema nemogoče! No, pa imel sem nepotrebne skrbi. Pogumno smo jo mahali proti vznožju Dobrovelj in dospeli smo pod grad brez neizgovorne. Tu smo srečali neke izletnike, vračajoče se s hriba. Ze od daleč nam kliče neka gospa: Če hočete na grad, nikar ne hodite! Mi smo videli dva modrasa in smo se takoj vrnili. Ni varno! No, sem si mislil, zdaj pa imam vruga. Trdno sem bil prepričan, da spremljevalki ne spravim naprej. Pa se proti vsemu pričakovanju oglasi Ančka: »Ah, mi gremo naprej. Bomo že pregnali modrase!« No, pa še

Čudovito osvežilo za polet!

Kadar je vročina in prah, je kar potrebno, da si umijete glavo z Elida Shampoo nom. To Vas osveži in Vam ohrani lase lepe in zdrave!

Vsak teden po enkrat si umijte glavo!

ELIDA SHAMPOO

Utočil je pod črnuškim mostom v deroči Savi 21-lenti Ivan Kosi. Čeprav je bil dober plavač, se vendar ni mogel rešiti, ko so ga potegnili valovi pod vodo.

S češnje padel in se ubil. Avgust Žlebir iz Viševka pri Cerkljah je obiral češnje in zlezel prav na vrh drevesa. V trenutku je zgubil zavest in padel je na tla skoro 10 m globoko. Dobil je take hude notranje poškodbe, da je še istega dne umrl.

»Kulukarski revizor«. V Slovenskih goricah so orožniki aretirali premetenega sleparja in delomrznega Franca Slačka, ki se je izdajal za kulukarskega revizorja in sleparil ljudi za odkupnino neizvršenega osebnega dela. Mnogo lahkovernih ljudi je sleparju nasledilo in celo mnoga županstva je vodil za nos drzni postopač.

Dekan Fr. Hönigman. V Škofji Loki je umrl pretekli teden dekan v p. g. Fr. Hönigman. Pokojni je bil zaradi svoje nepristranosti, prijaznosti in dobrohotnosti zelo priljubljen duhovnik. L. 1882 je prišel za kaplana na Črni vrh nad Idrijo, od tu v Kropo za župnika, pozneje je prevzel župnijo na Brezovici pri Ljubljani, odkoder se je preselil na Vrhniko za dekana. L. 1919 je stopil v pokoj in se preselil k sorodnikom v Škofjo Loko, kjer je v 77 letu umrl. Bil je kot človek in duhovnik na svojem mestu. Blag mu spomin!

Brezplačno zdravljenje v zdravstvenih domovih. Na podlagi uredbe o organizaciji in področju higijenskih zavodov, zdravstvenih domov in zdravstvenih postaj se bo vršil odsej v zdravstvenih domovih brezplačno zdravniški pregled siromašnih oseb. Dolej so skrbale za zdravljenje in za zdravlila siromašnih občanov njihove občine, v bodoče bodo pa pri zdravstvenih domovih poslovale posebne brezplačne ambulance za revne,

povsod tam, kjer so imenovane zdravstvene ustanove ustanovljene.

Moderna žaga pogorela. V Bohinjski Bistrici je popolnoma uničil požar na novo preurejeno žago tovarnarja Fr. Krkoča z Bleda. Poleg žage je pogorelo tudi okoli 3000 m³ žaganega lesa. Škodo cenijo na 3 milijone dinarjev. Kako je ogenj nastal še niso ugotovili.

Za bratom v smrt. Ciganska brata sta si z muziciranjem služila kruh po severnem Banatu. Eden izmed bratov je te dni umrl. Smrt je drugega brata tako potrla, da je izvršil kmalu za tem samomor.

Izseljenci. V juniju se je izsetilo preko Jesenic: naših državljanov 1590, ameriških 35, avstrijskih 1047, Bolgarov 56, Grkov 37, Angležev 56, Italijanov 139, Madjarov 13, Nemcev 1777, Poljakov 35, Turkov 5, Romunov 1, Francozov 68, Čehoslovakov 554, Švicarjev 72, državljanov drugih držav 73 in 13 emigrantov. Število izseljencev znaša torej za naše državljane 1590.

Za 2 kg koruze človeško življenje. V Somboru sta se kmeta Bajer in Kalbanaš sprla zaradi 2 kg koruze. V prepiru je potegnil nož in ga zasadil sosedu v trebuh. Kalbanaš je rani kmalu podlegel.

Komunistična stranka v Nemčiji bo razpuščena. Upravnik berlinske policije je že prepovedal v mestu vsako prireditve komunističnim organizacijam. Do tega koraka so prisilili policijo večni nemiri in poboji, ki jih povzročajo komunistične organizacije.

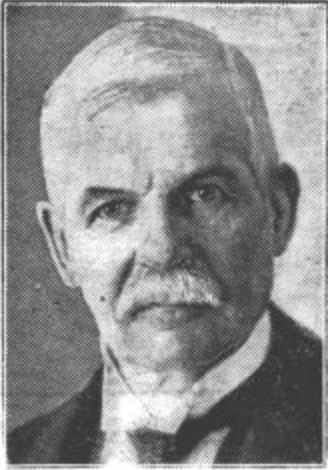
Pri številnih težkočah ženskega spola povzroči naravna »Franz Josefova« grenčica najboljšo olajšavo. Spričevala klinik za ženske bolezni dokazujejo, da se vporablja zelo milo odvajajoča »Franz Josefova« voda posebno pri porodnicah z izbornim uspehom. Dobiva se v lekarnah in specerijskih trgovinah.

naj kdo trdi, da so ženske boječe. Šli smo naprej in kmalu smo dospeli do razvalin. Četudi je zid debel 2 metra, se vendar ne more ustavljati zobu časa. Neki bližnji kmet mi je pripovedoval, da je bilo prejšnja leta vse drugače na gradu. Vsako nedeljo in vsak praznik so prihajali na grad izletniki. Prišli so celo iz Avstrije. Pota so bila lepo urejena in na gradu je bila celo kuhinja in soba z vso opremo. Izletniki so se tu izvrstno zabavali. Za popravo gradu je skrbel baje neki Knoblek. Po njegovi smrti se ni nikdo več brigal, da bi ohranil ta zgodovinski grad. Ljudje so izrabili to priliko in odnesli vse, kar se je odnesti dalo. Zidovje je pričelo razpadati in ne bo dolgo, ko bodo Savinčani komaj vedeli, kje je stal nekdanji tako mogočni grad.

Podali smo se proti jami. Molče smo stopali v strmi breg. Ančka me je vedno dohajala in spraševala, če že vidim jamo. A Micka, ki je precej obilna, je bila daleč zadaj in vedno klicala, naj počakam. Na oblubo, češ da jamo že skoraj vidim, je zopet bil nekaj časa mir. Navsezadnje smo vendar prišli k jami zdravi in celi; samo Micka je imela potolčena kolena, ker je parkrat preveč goreče poljubila mater zemljo. Hlastejeva jama, ime-

novana po posestniku, na čigar zemljišču leži, je danes že dobro poznana Savinčanom. Vhod v jamo je precej težek, ker se mora izletnik spustiti najprej 6 m navzdol. Če nima sabo vrvi, mu je vstop v jamo sploh nemogoč. Najprej se dospe v glavno jamo, ki je tako velika, da bi lahko v njo postavil srednjeveliko cerkev. Stranske jame so polne najlepših kapnikov. Glavna jama izgleda kot cerkev, vsa v kipih, ornamentih in zastorih. Kaplja še vedno in tako nastajajo nove oblike. Jama bi postala bolj obiskovana in znamenita, če bi se kdo pobrigal, uredil pota in oskrbel lažji vhod v jamo. Tudi mi trije smo se spustili v jamo. Najprej jaz, z lučjo in kladivom v roki; za mano pa Ančka z aktovko in Micka z vžigalicami. Nabrali in nalomili smo polno aktovko kapnikov. Ko smo si ogledali te podzemne krasote, smo jo mahinili proti domu. Med potjo smo natrgali cvetlice in bršljana, da smo komaj nosili. Ave Marijo je že odzvonilo po vseh cerkvah, ko smo jo primahali domov. Lepa je Savinjska dolina in bogata na spomenikih iz davnine, ko je savinjski kmet roboval grajščaku in okušal težki valpetov bič. Danes je naš kmet svoboden, ponosen na svojo zemljo in zaveda se, da je on tu gospodar.

K. K.

Poslanik Sthamer. Bivši nemški poslanik v Londonu Sthamer je umrl v Hamburgu v visoki starosti 75 let. Nemčijo je zastopal v Londonu nad 10 let.

Polkovnik Macia, voditelj republikanskih Kataloncev, ki so zmagali v Kataloniji.

Španski zunanji minister Lerroux, ki ima baje mnogo izgledov, da postane po sprejemu nove ustave predsednik prve redne republikanske vlade.

Alealà Zamorra, predsednik španske vlade, ki je izvedel vojitve v špansko ustavodajno skupščino. Izvoljen je bil v Saragossi.

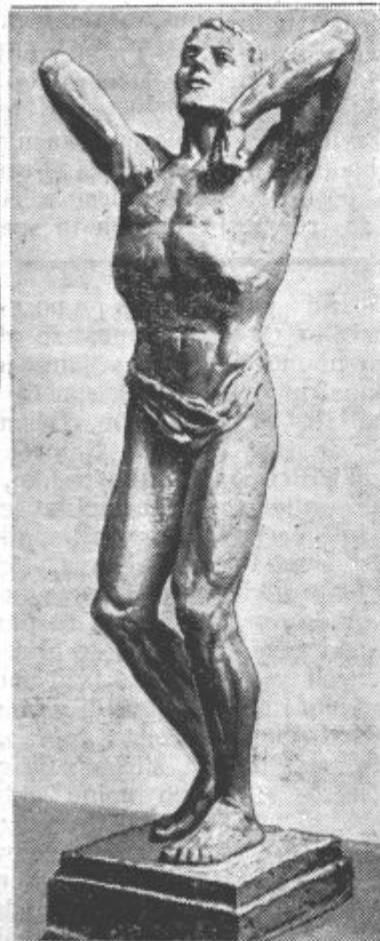

Pierre Laval, predsednik francoske vlade, ki je vodil pogajanja z Ameriko.

Vojvoda Aosta umrl. V soboto je umrl vojvoda Emanuel Aosta. Star je bil 62 let. Svoj čas je bil poveljnik 3. italijanske armade.

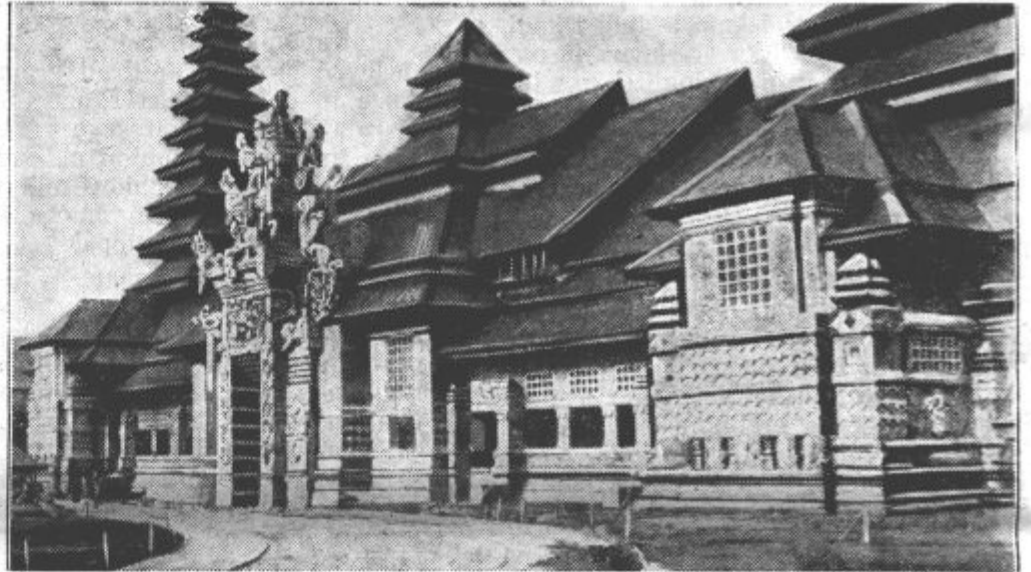
ŠIRITE IN NAROČAJTE
„KMETSKI LIST“

Spomenik umrlim vojnim ujetnikom. V Allensteinu so odkrili spomenik vojnim ujetnikom, ki so v Allensteinu med vojno pomrli.

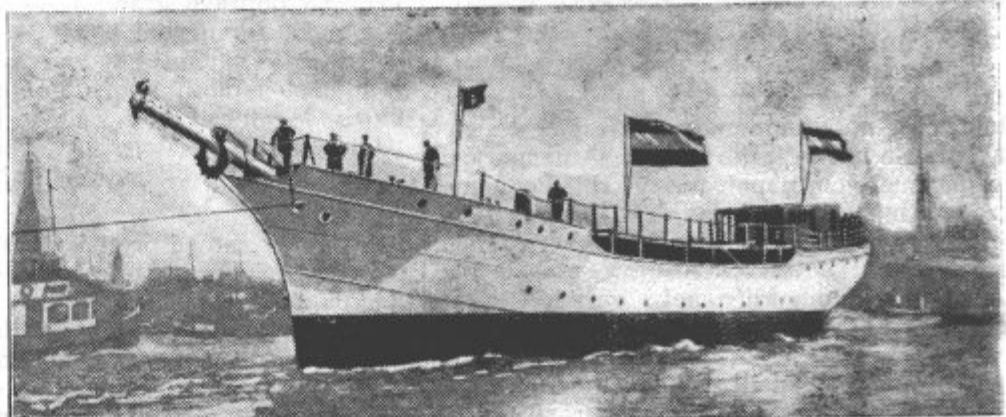
Maske za obrambo proti strupenim plinom za civilno prebivalstvo. Nova vrsta mask omogoča ljudem opravljati tudi njihovo vsakdanje delo. Take maske prodajajo v trgovinah v vseh večjih mestih.

Veliki požar na pariški razstavi. Nizozemski paviljon, ki je predstavljal reprodukcijo templja v Bali, pred požarom. V nizozemsko-indiskem paviljonu na mednarodni razstavi v Parizu je v nedeljo izbruhnil strahovit požar, ki je v teku pol ure uničil ves kompleks nizozemske razstave.

Pogajanja ameriškega državnega tajnika Mellona v Parizu. Med odmorom pri pogajanjih; na sliki vidimo (od leve na desno) francoskega finančnega ministra Flandina, ministra za zunanje zadeve Brianda, ameriškega poslanika v Parizu Edge-a, predsednika francoske vlade Lavala, ameriškega državnega podtajnika Poncet-a.

V Hamburgu so spustili v morje šolsko ladjo za jugoslovansko mornarico. Ladjo so spustili v morje na svečan način v navzočnosti našega poslanika v Berlinu in zastopnikov nemških oblasti.

Položnice smo priložili v današnje številke nekaterim naročnikom, ki še dolgujejo naročnino za tekoče leto ter prosimo, da se jih zanesljivo poslužijo.

Nesreča na Dravi. V bližini Osijeka se je prevrnil čoln brodarja Branka Jankoviča, v katerem je sedelo šest oseb. Tri osebe so utonile, tri pa so se rešile. Med utopljenici je tudi brodar Jankovič, po rodu Slovenec.

Pravica za vse enaka. Policija je v Berlinu aretirala največjega sedanega slikarja Franca Heckendorfa, ker je pomagal svojemu bratu vlamljati v hiše berlinskih bogatašev in krasti razne umetniške slike, katere sta potem drago prodajala.

Kürten obglavljen. Znani düsseldorfski morilec, ki je imel na vesti okoli 40 umorov in poskušanih umorov, je bil v četrtek preteklega tedna na dvorišču kölnskega sodišča obglavljen.

Ljudske šole v Italiji. Italijanska vlada je napravila načrt za ustanovitev 1500 novih ljudskih šol v južni Italiji. Znano je namreč, da je v toli proslavljeni kulturni Italiji nad 60 odstotkov nepismenega prebivalstva v južnih krajih države.

Papež proti fašistom. V Parizu so objavili te dni časopisi neko papeževo okrožnico, ki so jo italijanske oblasti večkrat zaplenile, ko jo je hotelo priobčiti službeno vatikansko glasilo »Osservatore Romano«. Okrožnica se obrača na vse škofo na svetu in ostro napada politiko italijanske vlade in razpust katoliške akcije.

General Grazziano ubit. Italijanski časopis »Avanti«, ki izhaja v Parizu, objavlja vest, da so fašisti vrgli generala Grazziana iz drvečega brzovlaka, o katerem se je pa tedaj pisalo, da se je ponesrečil.

Umrl je v Turinu vojvoda Emanuel Aosta. Med svetovno vojno je poveljeval tretji italijanski armadi.

Bombe v Rimu. V vagonu nekega tovarnega vlaka v Rimu je eksplodirala bomba, ki je ubila enega moža, dva pa hudo ranila. Bombo so baje položili nasprotniki fašistov. Tudi v fašistovskem uradu za pomoč delavcem v Parizu je eksplodirala bomba in napravila veliko škodo.

Borba proti jezuitom se v Španiji nadaljuje. Pretekli teden je razjarjena množica ponovno zažgala neki jezuitski samostan. Na francosko mejo je pribežalo več sto menihov in redovnic, ki se boje novih nasilstev in preganjanj.

Stotisoče gospodinj pere uspešno s prvim terpentinovim milom Gazela. Zato storite sebi dobro, ako ga poskusite tudi Vi.

Španija namerava svojo maroško kolonijo, za katero izda letno težke milijone, ponuditi Društvu narodov. Prihranjene milijone pa misli uporabiti koristnejše v Španiji sami. Nadalje je vlada odredila 8-urni delavnik.

»Zeppelin« bo odplul na Severni tečaj 26. t. m. Posadka na Zeppelinu bo štela 30 mož. Tudi kapetan Wilkins izjavlja, da bo do tedaj že njegova podmornica »Nautilus« popravljena in pripravljena za pot na Severni tečaj.

Bogastvo severnih pokrajin. Sovjetska znanstvena odprava je odkrila na otokih Franc Jožefove zemlje v severnem ledenem morju debele sklade črnega premoga.

Maturo so odpravili na vseh srednjih šolah v Rumuniji.

Zalostne razmere med indijskim delavstvom. Posebna industrijska komisija je posetila vse važne industrijske kraje v Indiji ter preiskavala delavske razmere. Komisija je ugotovila, da vlada med delavstvom silna nepismenost in strokovna neizvežbanost. Delavstvo je čez glavo zadolženo. Denar si izposojajo delavci pri oderuhih po 150%. Komisija je predlagala, da se delavstvu odpo-

V Bremenu je pogorela velika katedrala, v kateri so se nahajale dragocene umetnine. Ognja niso mogli pogasiti, dokler ni bila vsa cerkev uničena. Kako je požar nastal, niso mogli dognati.

Zlata Amerika. Zlata rezerva ameriške državne banke znaša 4659 milijonov dolarjev ter predstavlja tri petine vsega zlata na svetu, to je mnogo več, kakor pa imajo Francija, Anglija in Nemčija skupaj.

Letalska nesreča. V bližini Villeconblayju na Francoskem je treščilo na tla veliko letalo in pokopalo pod seboj tri pilote.

Spomenik Wilsonu. Te dni so odkrili v Varšavi spomenik znanemu predsedniku ameriške republike Woodrovu Wilsonu. Odkritja se je udeležila tudi vdova po pokojnem Wilsonu.

V osmih dneh okoli sveta. Ameriška letalca Post in Gatty sta s svojim letalom preletela v osmih dneh pot okoli sveta. Zeppelin je rabil 20 dni. Ameriška letalca sta ga torej prekosila za celih 7 dni.

Dobičkanosno pretepanje. V Clevelandu sta se te dni spoprijela za svetovno prvenstvo nemški boksač Schmeling in ameriški Stribling. Zmagal je Nemec Schmeling. Za svojo zmago je prejel 7 milijonov Din.

Kako so se v Evropi seznanili s kavčukom?

Francoz Charles de la Condamine je bil prvi, ki je prinesel l. 1736. kavčuk iz Amerike v Evropo. Tega moža je poslala francoska akademija znanosti v južno Ameriko, odkoder je poslal v Evropo več zavojev neke temne, smolaste tvarine, ki so jo domačini pridobivali s tem, da so narezavali skorjo nekega drevesa; iz zarez pa je tekel belkast sok, ki je na zraku potemnel. Na ta način pridobljeno »smolo« so imenovali domačini »cahutchu«. Francozi pa so to besedo izgovarjali kot »kavčuk« (napisano: caoutchouc). Iz te smole so izdelovali Indijanci nezlomljivo posodo.

De la Condamine se je kasneje pečal vse svoje življenje s proučevanjem kavčuka.

Človek in stroj.

Med moderne delavce prištevamo v prvi vrsti industrijske delavce. Na svetu živi sicer tudi nekaj milijonov poljedelskih delavcev in delavk in raznih drugih nameščencev, ki so bili na svetu že mnogo prej, še predno se je razvilo industrijsko delavstvo, toda industrijski delavec je v marsikaterem oziru zelo podjeten in napreden, mnogo bolj, kakor pa druge vrste delavstva. Zato pa imajo skoro po vseh državah ravno industrijski delavci vodstvo in zastopstvo delavskih interesov v svojih rokah.

Zanimivo je vprašanje, odkod in kako se je ta tip delavstva razvil. To prihaja od stroja. Obstoje industrije in s tem vred tudi industrijskega delavstva je zajamčil namreč šele stroj. Ta stavek pa se ne sme razumeti tako, kakor da je stroj ustvaril delavce, ampak ljudje so stroje iznašli, da so jih stroji prehranili in jim pomagali pri delu.

Dostikrat beremo trditev, da je stroj kriv današnje brezposelnosti. Ta trditev tudi ne drži; kajti če bi bilo to res, si pač ne bi mogli razlagati, kako se je moglo prebivalstvo n. pr. v Nemčiji, ki spada med najbolj industrijske dežele, ravno v dobi stroja kar potrojiti! Mi vemo iz statistik, da se je prebivalstvo množilo tudi v dobi pred strojem, vemo pa tudi, da se prebivalstvo ni nikdar tako množilo, kakor se množijo dandaneč! Evropa je imela pred 100 leti okoli 150 milijonov prebivalcev, danes pa jih ima okoli 450 milijonov; prirastek znaša torej skoro 300 milij. ljudi, za vse te ljudi pa je moral zaslužiti vsakdanji kruh — stroj!

Tako izgleda terpentinovo milo Gazela

ki ga danes z uspehom uporablja na stotisoče gospodinj!

Samo znati je treba.

Znani bogataš Rockefeller je rekel: »Čeprav je dandanes brezposelnost že velika, je pa vendarle še mogoče priti vsakomur do blagostanja, samo če kaj zna.«

Vsa skrivnost uspehov je torej v znanju. Znati pa mora človek nekaj, kar drugi ne znajo, ali pa mora imeti kakšno misel, ki je drugi nimajo.

V Washingtonu živi zobozdravnik dr. Good. V Ameriki živi mnogo zobozdravnikov in konkurenca je huda. Dr. Goodu pa je prišlo enkrat na misel, da ne bi bilo slabo, če bi si nabavil motorno ladjo in bi z njo vsako leto enkrat obiskal severne kraje, kjer žive ljudje v večnem snegu in ledu brez zobozdravnikov. Svojo misel je dr. Good tudi uresničil in se vozi sedaj redno vsako poletje na sever, kjer ga že željno pričakujejo lovci, trgovci s kožami in domači Eskimi. Vsem tem ljudem zdravi in popravlja zobe, za plačilo pa mu dajejo ljudje drage kože severnih živali. Tako si je dr. Good napravil že lepo premoženje.

Neki drugi Amerikanec se je zopet vrغل na lov na krokodile. Krokodil je precej draga žival, da se pa težko ujeti. Mož pa je dolgo let opazoval življenje krokodilov in je dognal, da prilezejo iz svojih skrivališč, če jim na poseben način zažvižgaš. To svojo spretnost mož danes spretno izkorišča, in nalovi na žvižg kolikor hoče krokodilov. Za vsakega krokodila pa dobi po 100 dolarjev.

V Newyorku pa živi neki John Gerardo, ki je po poklicu kovač, ne peča pa se ravno s svojim obrtom, ampak se je vrغل samo na odpiranje kovčgov. Znano je namreč, da ljudje nobenih ključev ne pozabe toliko, kakor od kovčgov. Če pa človek izgubi ključ od kovčega, pride navadno v veliko zadrego, zlasti če se mu mudi. To opazovanje je g. Gerardo izkoristil po svoje in si je v teku časa napravil zbirko nad 12.000 večjih in manjših ključev, tako da ga ni skoro kovčega, ki ga ne bi v par minutah odprl. Prakso pa ima takšno, da samo na odporu, ki ga daje ključavnica na napačen ključ, že spozna, kakšen ključ naj vzame. Mož rabi seveda tudi policija, kajti on ne zna samo odpirati raznih pokrovov in vrat, ampak jih zna tudi tako lepo nazaj zapreti, da se nič ne pozna.

SEJMI.

12. julija: Horjul, Planina, Kranj, Gor. Planina, Zg. Tuhinj, Jagnenca, Rogatec, Šoštanj, Sv. Marjeta v Slovenjgradcu, Planica.
13. julija: Trebnje, Stari Log, Litija, Koprivnica, Loče pri Poljčanah.
14. julija: Metlika.
15. julija: Škocjan, Zdole, Šmarjeta pri Rim. toplicah, Beltinci.
16. julija: Dobje.
17. julija: Radeče pri Zidanem mostu, Zdenška vas, Muta, Sv. Filip v Varečah, Sv. Lenart v Zabukovju, Velenje.

Starost in staranje.

Splošno razširjeno je mnenje, da so ljudje nekdanj mnogo dalj živeli kakor dandanes. To mnenje pa se zgodovinsko ne da opravičiti. V svetem pismu beremo sicer, da je dočakal Metuzalem 969 let, toda mnogo učenjakov in razlagalcev sv. pisma trdi, da je treba tukaj beseda tam mnogo krajšo dobo, kakor pa je ga ima ta beseda danes, namreč da pomeni ta beseda tam mnogo krajšo dobo kakor pa je naše leto. Prav verjetno pa je, da je v Sv. pismu točno navedena starost očaka Abrahama, ki je dočakal 170 let, in pa starost Jakobova, ki je bil star 147 let, Mojzes pa 120 let. Imenitni zdravnik Hufeland, ki je napisal knjigo o »dolgem življenju«, pripoveduje v svoji knjigi, da je živel Anglež Jenkins 169 let, kmet Tomaž Porc 152 in Francozinja Marija Pion 158 let. Te starosti so uradno dokazane. Tako dolge življenske dobe pa so silno redke, po naših sedanjih statistikah dosežejo namreč starost od 100 let komaj 2—3 osebe na vsakih 100.000 ljudi, 90 let pa dočaka že 300—400 oseb, od vsakih 100.000. Po 80 let starih oseb pride na vsakih 100.000 ljudi že okoli 6000, po 70 let pa že 20.000!

Konec življenja ali smrt ne pride naenkrat (razen pri nesrečah ali nasilni smrti), ampak se bliža počasi: Telesne in duševne moči polagoma in počasi pešajo in pojemajo.

Tudi starati se dandanes ne začenjajo ljudje dosti prej ali pozneje kakor nekdanj. Stari modrijan Pitagora, ki je živel skoraj 600 let pred Kristusom, deli človeško življenje na 4 dele: od 1. do 20. leta se »človek začenja«, od 20. do 40. leta je »mlad človek«, od 40. do 60. leta je »človek«, od 60. do 80. leta pa je »starček«. Stare ljudi so pa nekdanj v paganskem Rimu metali z mosta v Tiberio v vodo, zato so rekli človeku, ki je dosegel 60 let, da je že »zrel za most« ker ni bil več za nobeno rabo.

Okoli 60. leta se začenja tudi današnji rod starati. Nekateri znaki starosti pa se pokažejo že prej, n. pr. lasje začno siveti, oči postanejo dalekovidne itd. Splošno pa začno pešati človeške telesne moči okoli 60. leta, včasih pa celo šele okoli 70. leta, to pa seveda le pri ljudeh zelo močne in trdne narave. So pa tudi ljudje, ki so že pri 50. letih popolnoma izmučeni in izčrpani in izgledajo kakor starci. To prezgodnje staranje se pojavlja dandanes vedno bolj pogosto zaradi nerednega življenja ljudi, toda normalno se začne človek starati pri 60. letih.

V čem obstoji staranje, tega natanko ne vemo; mi poznamo le zunanje znake staranja. Živ organizem kakor je človeško telo, se namreč razlikuje od navadnega mrtvega stroja v tem, da se pri živem organizmu posobljene materijal vedno obnavlja. V mladosti organizem več dobiva kakor porabi in zato človek takrat raste, na višku življenja si poraba in obnova držita vago, na stara leta pa organizem več porabi kakor dobiva. Mi vemo sicer, da na starost prenehajo delovati vse žleze, ne vemo pa, zakaj te žleze nehajo delovati.

Prezgodnje staranje pa je bolezen in potek teh bolezni nam nekoliko pojasnjuje vzroke staranja. Kri in žile namreč določajo delazmožnost vsakega organa tako zelo, da je rekel neki francoski učenjak: Človek je toliko star kakor njegove žile. Žile namreč niso trdne vodovodne cevi, ampak se zožujejo in širijo in s tem stiskanjem in širjenjem poganjajo kri do posameznih organov. Kadar kak del telesa dela, potrebuje več krvi kot takrat, ko miruje. N. pr. takrat, ko prebavljamo, priteka dosti več krvi v čreva kot navadno, v možganih pa jo je manj; zato postanemo po dobrem obedu nekoliko zaspani. Kadar pa delamo duševno, teče kri zopet proti možganom. Od tega obtoka krvi v telesu je odvisna delazmožnost posameznih organov. Če pa žile izgube svojo prožnost, da ne morejo več krvi

poganjati iz enega dela telesa v drugi, kjer je potrebna, da se delazmožnost raznih organov zmanjša: človek se začne starati.

Vsako delo, ki ga človek opravlja bodisi duševno in telesno je torej odvisno od delovanja srca in žil. Če delamo preveč, je tudi delo žil in srca prenapeto, to pa škoduje. Prekomerno delo torej človeka zgodaj postara. Tudi, če preveč jemo in pijemo, trpe žile in zato je tudi nezmernost v jedi in pijači kakor tudi vsaka druga nezmernost škodljiva in nam krajša življenje.

Kako so se kopali nekdanj.

Za človeka današnje dobe je čim večja snaga sama po sebi razumljiva. Mi vemo, da brez solnca in svežega zraka in brez vode ni zdravja in veselja in zato se ljudje solnčijo, hodijo na planine in v gozdove in se kopajo in perejo in skrbje tudi vedno za snažno in oprano obleko, zlasti za perilo. Dandanes so ljudje, ki se ne umivajo vsak dan, že jako redki, vsaj je vode povsod kolikor toliko na razpolago. In samo snažnosti se morajo ljudje zahvaliti, da so mnogo bolj zdravi, kakor so bili naši predniki in da umrljivost ljudi od leta do leta pada.

Ni pa bilo vedno tako. Stari narodi, kakor stari Grki, Rimljani in tudi Nemci, so mnogo dali na kopanje in na nego telesa sploh. Rimski cesarji so sezidali za ljudstvo ogromna kopališča, kjer so se ljudje lahko kopali zastoj. Razvaline teh kopališč so še dandanes ohranjene. Rabili so pa Grki in Rimljani bolj toplo vodo, Nemci pa so se kopali v hladni vodi.

Tople kopeli so prišle na Nemškem v navado šele za časa cesarja Karla Velikega. Njegov zgled so posnemali vsi imenitniki tedanje dobe in po bolnišnicah in samostanih so ustanovili kopalnice s toplo vodo za revne ljudi. Predno je deželni knez takrat koga napravil za viteza, se je moral fant okopati in oprati v topli kopeli. Tudi pred poroko sta morala ženin in nevesta v kopel.

Za časa križarskih vojsk so začele tudi mestne občine zidati javna kopališča. Kopali pa so se tam moški posebej in ženske posebej, na razpolago pa so imeli toplo in mrzlo vodo in razna mazila za krepitev in olepšavo telesa. Te navade so prinesli s seboj križarji iz orijenta, kjer je bilo kopanje verska stvar, kakor je še dandanes pri mohamedancih. Kopali pa so se navadno ob sobotah, da so bili za nedeljo umiti in snažni. Za šolske otroke je bil navadno četrtek tisti dan, ko so se hodili kopat in odtod je prišlo, da je veljal četrtek še dolgo potem, ko so na kopanje že skoro pozabili, še vedno kot šolskega pouka prost dan.

Po križarskih vojskah in še bolj po 30-letni vojski pa se je pojavil po celi Evropi strahovit moralni propad, tako da so morali skoro vsa kopališča zapreti. Vsled tega se je začela splošna nesnaga, ki je segala tudi v najvišje kroge. Ljudje si niso umivali niti rok niti obraza več in zato so kužne bolezni zahtevale od leta do leta več žrtev. Namesto vode in cunje so pa ljudje začeli rabiti razne dišave ali parfume, da so zakrili smrad, ki se je širil od njih. Da se je v takih razmerah tudi silno razširil razen mrčes (uši, bolhe itd.), je razumljivo.

Telesna snaga in snaga v stanovanjih je prišla do veljave šele v začetku 19. stoletja, ko je napredujoča znanost začela opozarjati na silne nevarnosti, ki prete ljudem od nesnage za njihovo zdravje, in kolikor bolj je napredovala zdravniška veda, toliko snažnejši so postajali ljudje. Danes vemo, da je koža našega telesa prav tako bistven del telesa kakor vsi drugi deli, in, če je koža bolna, je bolno tudi telo. Koža pa mora biti čista, če hočemo, da vrši svojo nalogo, čistosti pa ni brez vode. Zato je dandanes kopanje prišlo v splošno navado, pa ne samo v navado, am-

pak že v potrebo, in zato gledajo povsod, kjer le količkaj drže na zdravje, da si napravijo primerna kopališča, zlasti za otroke. Kjer pa to ni mogoče, je treba skrbeti vsaj za dovoljno količino vode za umivanje.

Dandanes je s številkami dokazano, da je povprečna starost, ki jo dosegajo ljudje, znatno višja kakor je bila še pred 50 leti. To je v glavnem posledica snažnosti.

»Večne« vžigalice.

Stari ljudje pri nas se še spominjajo, kako so nekdanj pri nas svetili samo s trskami. Že to, če so trske lahko pomočili v loj, je bilo veliko. Sveč ali pa celo petrolejk niso poznali; kjer pa niso imeli niti trsk, so ostali v temi.

Velik napredek za umetno razsvetljavo so pomenile sveče, še večji napredek pa petrolejke. Luč sveč in petrolejk sicer ni bila posebno velika, toda bila je trajna.

Svoje križe in težave pa so imeli ljudje prej tudi z vžiganjem. Sprva so ogenj kresali s kresilnim kamnom, iskre pa so lovili na suho kresilno gobo in nato ogenj razpihali. V primeri s tem načinom pridobivanja ognja je pomenila iznajdba vžigalic — fosfor in žveplo (odtod beseda »žveplenke«) — silen napredek in veliko pridobitev na času. Fosfor, ki je bil glavna sestavina »žveplenke«, pa je silno strupen in zato so se učenjaki vedno prizadevali, da najdejo tvarine, ki so ravno tako gorljive in hitro vnetljive kot fosfor, samo da ne bi bile tako strupene. Ta iznajdba se je res tudi posrečila in danes so »švedske« vžigalice izpodrinile že popolnoma nekdanje »žveplenke«.

Današnje vžigalice pa imajo to slabost, da je vsaka vžigalica samo enkrat porabljiva; čim jo vžgeš, jo je tudi že konec. Zato pa je silnega pomena iznajdba avstrijskega kemika dr. Ringerja, ki je izumil »večno« vžigalico. »Večna« vžigalica se da namreč prižgati 600-krat, preden jo je konec.

Kakšnega pomena je ta iznajdba za gospodarstvo, spoznamo šele, če vemo, da porabi svet na leto nad 20 milijard škatlic vžigalic! To je približno 1200 milijonov posameznih šibic (v eni škatlici je navadno okoli 60 šibic). Ena sama »večna« vžigalica zaleže torej za 100 škatlic vžigalic. Če bo torej zmagala »večna« vžigalica, ne bo treba več 20 milijard škatlic vžigalic, ampak samo 2 milijardi škatlic »večnih« vžigalic. Med dosežanji vžigalicami in »večnimi« vžigalicami se bo torej razvil hud boj. V fabrikaciji vžigalic je namreč naloženo ogromno kapitala, ta kapital pa se bo brez dvoma boril proti novi iznajdbi z vso silo. Gospodar tega kapitala je namreč mogočni vžigalični trust, ki ga vodi švedski denarni magnat Ivar Kreuger (ki izdeluje vžigalice tudi pri nas). Vprašanje je sedaj, kdo bo zmagal, ali Ivar Kreuger ali dr. Ringer? Izključeno ni, da si bosta oba kapitala podala roke...

Proti novim vžigalicam pa se bo borila tudi industrija kresil. Kresila, kjer igra glavno vlogo tvarina »cer«, je tudi pri nas dobro znana. Mi vemo, da zadostuje en sam »kamenček« (ki pa ni »kamen«, ampak je kovina) za prav lepo število zapaljav. Mi vemo tudi, kako majhni so posamezni »kamenčki«. In vendar porabijo za ta kresila na leto nad 100.000 kg »cerac«.

Borba med temi velikimi skupinami kapitala utegne postati torej zelo huda in bo posegla zelo globoko tudi v finančno stanje onih držav, kjer imajo monopol na vžigalice. Tudi to vprašanje bo treba rešiti, ali pa se bo razvilo silno tihotapstvo, tem bolj, ker »večne« vžigalice ne bodo nič dražje ali pa celo cenejše kot so navadne vžigalice.

Mož, ki popije vsak dan po 12 litrov mlečne kave:

Te dni je pokazal profesor Schlesinger v »Društvu zdravnikov« na Dunaju tam zbranim zdravnikom moža, ki je bil bolan na nenavadni žejnosti. Žejnost in hrepence po opojnih in mamljivih strupih je sicer splošno znana (n. pr. po alkoholu ali po morfiju), toda neukrotljiva žejnost po mlečni kavi je le nekaj nenavadnega.

Bolnik je 40 let star mož. V bolnišnico je prišel, da ga ozdravijo njegovega večnega poželenja po mlečni kavi, kajti ves denar, kar ga je zaslužil, je zapil na kavi, kakor ga drugi zapijejo na vinu ali pivu. Mož je povedal, da se je bil navadil na kavo že v svoji mladosti. Takrat je spil po poldrug liter mlečne kave na dan. Ko je postal fant, je moral imeti na dan že po 4-5 litrov mlečne kave; ko pa si je začel sam služiti svoj kruh, mu je bilo 8 do 12 litrov kave na dan komaj dovolj. Na ta način je použil na leto povprečno po 4 in pol centa sladkorja, nad 40 kg zrnate kave in približno 4000 litrov mleka. Čudno pa je bilo, da kljub ogromnim količinam uporabljenih tekočin ni trpel na svojem zdravju skoro nobene škode. Tudi njegov želodec ni bil nič izpremenjen.

Na kavo se je navadil, ker je bil njegov oče silen pijanec, tako da je mladi fant alko-

hol na vso moč zasovražil, ker je morala zaradi očetovega pijančevanja dostikrat vsa rod-bina stradati.

Zdravnikom se je posrečilo, da so znižali dnevno količino kave za tega moža na dva litra na dan.

»Hrvatski Radišas«, centrala v Zagrebu, Senoina ul. 10 ima na razpolago več mest za dečke, ki se žele izučiti kakega obrta ali trgovine in za take, ki niso mlajši od 14 in ne starejši od 16 let in ki končali najmanj 4 razredno osnovno šolo ter so zdravi in sposobni za učenje.

Razpoložljiva mesta so v sledečih obratih: sodarski, slikarski, brivski, ščetarski, dimnikarski, fotografski, natakarski, dežnikarski, klobučarski, knjižarski, mesarski, kolarski, pletarski, kotlarski, kovaški, mlinarski, pekarski, čevljarški, sedlarski, zidarski, razne trgovine itd.

Roditelji, ki žele sinove dati v eno izmed zgoraj navedenih obrti, naj se obrnejo na centralo Hr. Radiše v Zagrebu. Poleg tega ima Hr. Radiša na razpolago več pomočnikov za vse vrste obrti in trgovine in se naprošajo delodajalci, da se obrnejo na centralo H. R., ki jim bo preskrbela dobre in sposobne pomočnike.

VALUTE.

1 nemško marko	Din 13'42
1 švicarski frank	Din 10'95
1 avstrijski šiling	Din 7'68
1 angleški funt	Din 275'50
1 francoski frank	Din 2'22
1 češkoslovaško krono	Din 1'68
1 italijansko liro	Din 2'97

Spovednik: Tone, kedaj si se nazadnje spovedal?

Tone: Odkar sem se oženil, duhovni oče, potem nič več!

Spovednik: Joj Tone, kam bo šla tvoja duša?

Tone: E, če ne bo slepa, bo videla, kam so šle druge, pa naj gre za njimi.

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D. D. LJUBLJANA

prodaja po najugodnejših cenah samo na debelo:

Premog, domači in inozemski za domačo kurjavo in industrijske svrhe.

Kovaški premog vseh vrst.

Koks, livarniški, plavžarski in plinski.

Brikete

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D. D. LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 15/I

Vrhunec znižanja cen!

meter à Din

Umetna svila najboljše vrste, modni vzorci	16—
Ostanki umetne svile	11—
Damast-platno za žimnice, 120 cm	19—
Volneni delen s svilnatimi karo vzorci	19—
Bombažni delen za ženske obleke	6—
Čisto volneni, fini poplin v različnih gladkih barvah, širok 110 cm	28—

Zenske in moške nogavice, žepni robci itd. vse pod ceno!

Družba »COMMERCE« d. d., Ljubljana, Tavčarjeva ul. 2., I. nadstr.

Če nas še niste obiskali, pridite in prepričajte se!

meter à Din

Švicarski etamin v črni, sivi, rjavi, modri, zeleni, oranžni in roza barvi, širok 110 cm	13—
Velour baržun v gladkih barvah	18—
Češki štofi za moške obleke od 45— do 85—	
Prima angleški štofi že od 140 dinarjev naprej!	
Angleški poplin za srajce I.	17—
Jugoslovanski cefir za srajce po 5— in 9—	

Priznано najboljši

TRBOVELJSKI PORTLAND-CEMENT

vedno v zalogi pri

EKONOM, osred. gospodarski zadrugi v Ljubljani, r. z. z o. z.

Kako pridelati mnogo dobrega blaga?

Vzemimo na pomoč ona tehnična sredstva, ki povzročajo večje in boljše pridelke, obenem pa zmanjšajo pridelovalne stroške. Eno teh sredstev je:

Apneni dušik, ki vsebuje 16—20% dušika in do 70% apna, to je skupno 80—90% rastlinske hrane. Apneni dušik vpliva blagodejno na vse plevelke. Travniki dajo bujno in dobro seno. Na njivah, vinogradih in sadonosnikih povzroči apneni dušik večji pridelek tako kakovostno kakor količinsko.

Nitrofoskal-Ruše pa vsebuje vse potrebno rastlinsko hrano: dušik, fosforne kislino, kalij in apno. Vred tega nadomestuje vsa ostala enostranska umetna gnojila in je prikladno za vse plevelke in vsako zemljo.

Apneni dušik in Nitrofoskal-Ruše se lahko naroči pri »EKONOM-u«, Ljubljana, Kolodvorska ul. 7, ali pa pri:

Tvornici za dušik d. d., Ruše pri Mariboru

ki raziskuje tudi zemljo in daje navodila za umno uporabo umetnih gnojil.

EKONOM

OSREDNJA GOSPODARSKA ZADRUGA v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7, nudi po najnižjih cenah vse vrste deželnih pridelkov, najfinejšo banoško in domačo moko, krmila, specerijsko blago in ostale v to stroko spadajoče predmete. Velika zaloga vseh vrst umetnih gnojil, modre galice ter najboljšega trboveljskega in splitskega portland-cementa.

Janko Češnik

Ljubljana

Lingarjeva - Stritarjeva ulica.

POZOR!

Pred nakupom svojih potrebščin za pomlad in poletje, za ženske in moške obleke oglejte si mojo lepo zalogo najnovejšega blaga kakor: blaga za ženske obleke in plašče (montelne), perilne svile, žameta, delena in drugega. Za moške obleke: modno sukno (štof), ševiot od 60 Din naprej, modni kamgarn, ševiot za modne in športne obleke od 100 Din naprej. Največja izbira svilnatih, volnenih šerp in rut.

Samo češko in angleško blago!

Poštenost mojega podjetja je znana.

150 do 300 dinarjev

dnevno zaslužijo oni, ki imajo mnogo poznanstva! Za odgovor znamki! — Kosmos, Ljubljana, poštni predal 307.

Oblastveno koncesionirana

šoferska šola

GOJKO PIPENBACHER

Ljubljana, Gosposvet-ska cesta št. 12

Zahlevajte informacije

KMETJE,

kupujte blago pri tvrdkah, katere oglašajo v

Kmetiskem listu!

L. Mikuš Ljubljana, Mestni trg 15 dežniki

Na malo!

Na veliko!

Ustanovljeno 1839

Polnomastni, polmastni in trapistovski

SIR

ima stalno v zalogi po zelo ugodnih cenah

EKONOM LJUBLJANA
Kolodvorska ulica 7

Res, Zlatica je gospodinja vzorna,
je spretna roka ji povsod pokorna.
Dopoldne kuha, a popoldne pere,
zvečer pa knjige, časopise bere.

Koristnih naukov polne so vse knjige,
a Zlatica je zase že brez brige:
dokler je milo Zlatorog v kuhinji,
se vzorno in brezskrbno gospodinja...

Oj zlata Zlatica — glas gre okrog:
nad vse je terpentinsko milo Zlatorog!

(Nadaljevanje sledi.)

Zlatorog

Kovači!

Najboljši trdi in mehki koks
kovaški premog

Vam nudi

Družba „ILIRIJA“ - Ljubljana

Dunajska cesta 46.

Telefon 28-24

ZASTOPNIKE

za prodajo šivalnih
strojev, separatorjev,
koles, gramofonov,
elektrotehničnih pred-
metov i. t. d. pod zelo
ugodnimi pogoji

sprejememo
„CENTRA“ trgovina
šivalnih strojev i. t. d.

Ljubljana,

Poštni predal 248.

Laneno olje
Firnež

Emajlne in
ostale lake

Oljnaté barve

Lanene tropine

in vse v
stroko
spadajoče
blago ku-
pite dobro,
solidno in
po zmer-
nih cenah
pri

MEDIĆ-ZANKL

D. Z. O. Z.

Tovarne olja, firneža, laka in barv

LJUBLJANA - MEDVODE - DOMŽALE

Podružnica: Maribor, Novi Sad Lastnik: Franjo Medić

Ali si že član Kmetijske Matice?

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

Kmetški branilni in posojilni dom

Račun pošt. hranilnice št. 14.257

registr. zadruga z neomejeno zavozo

Beležnik „KMETSKI DOM“

v LJUBLJANI, Tavčarjeva (Sodna) ulica 1

Telefon števil. 2847

VLOGE na knjižice in tekoči račun obrestuje po
5 1/2 %, brez odpovedi, pri trimesečni odpovedi po
7 % brez odbitka davka na rente

Stanje vlog nad 30.000.000 dinarjev

Rezerva nad 700.000 dinarjev

Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog

Vložne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinjenja obrestovanja. — POSOJILA daje proti poroštvo, na
vknjižbo in proti zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tok. računu pod najugodnejšimi pogoji

BLAGAJNIŠKE URE: Ob delavnikih od 8 — 12 1/2, in od 3 — 4 1/2, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8 — 12 1/2,

Podružnici v Kamniku, Glavni trg, in v Mariboru, Slomškov trg 3

